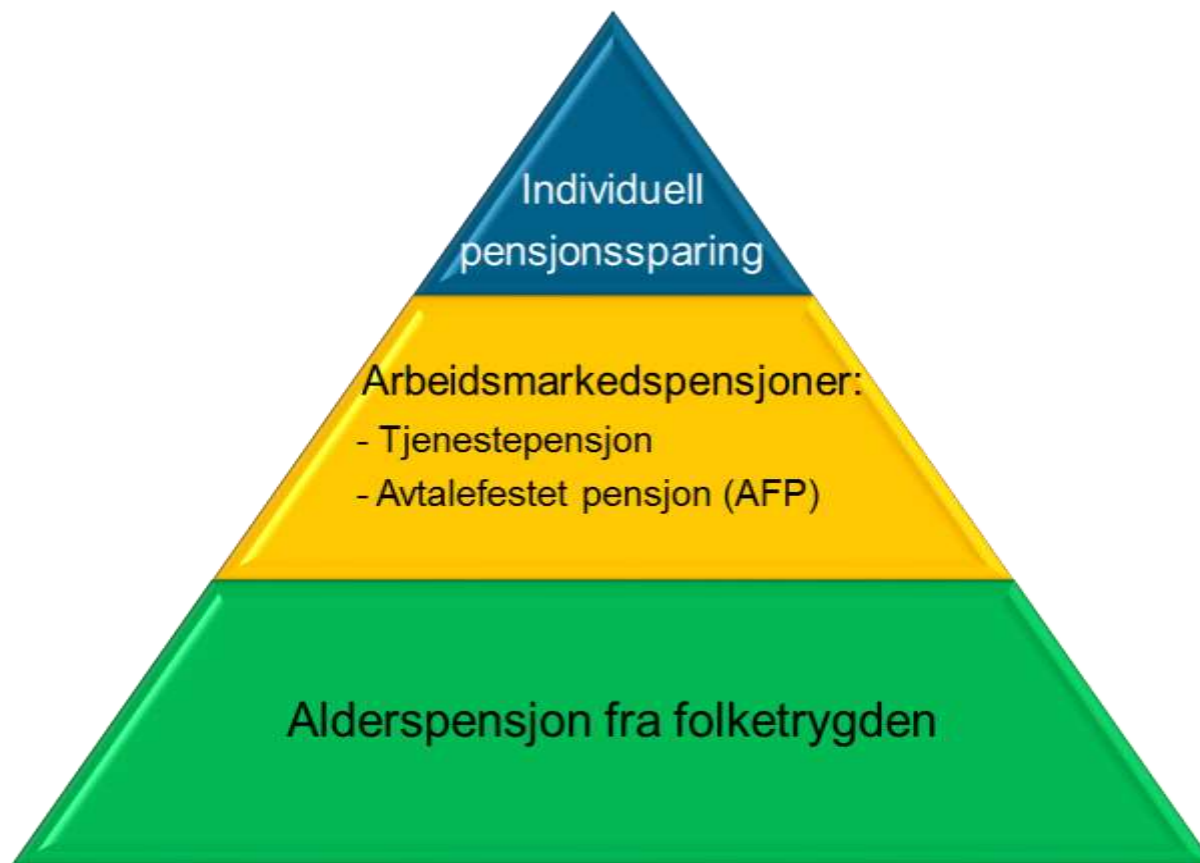

Alderspensjon, offentlig og privat AFP

Aktuarforeningens livsforsikrings og pensjonskonferanse
24.11

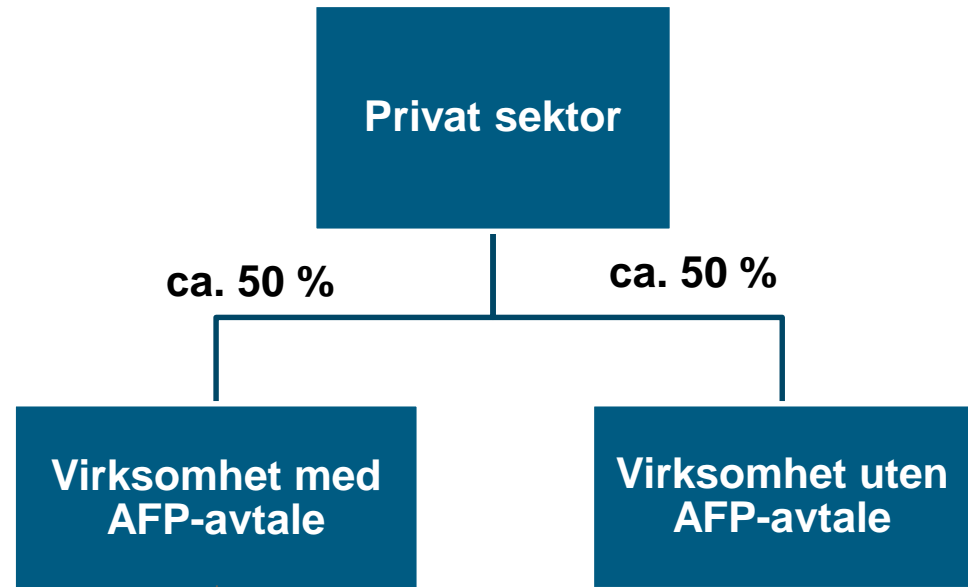
Pilarene i det norske pensjonssystemet

Avtalefestet pensjon (AFP)

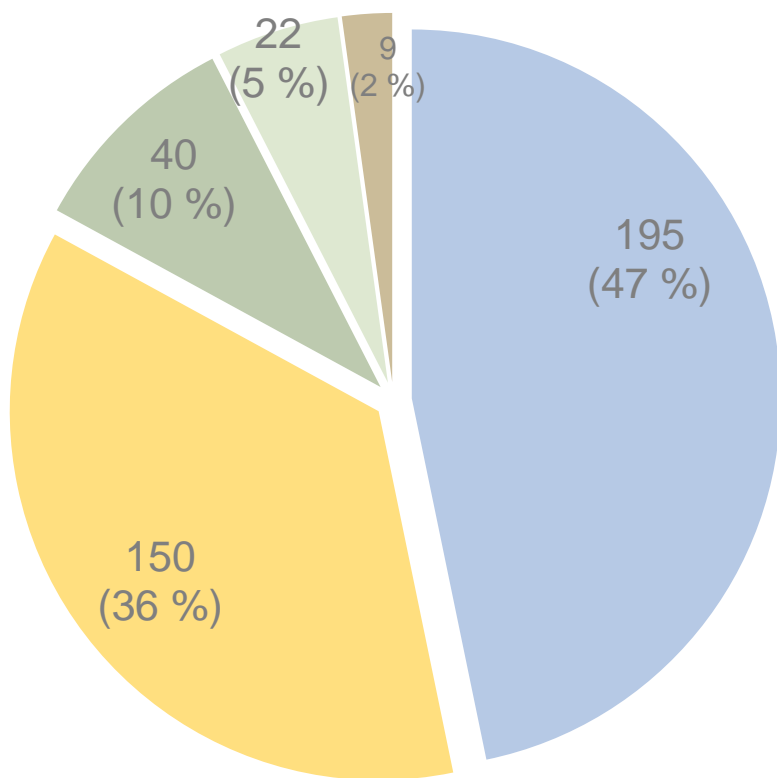
- Før tidspensjon for aldersgruppen 62–67 år
- Kan ikke kombineres med alderspensjon
- Må slutte helt eller delvis i arbeid
- AFP blir redusert proporsjonalt mot arbeidsinntekt

- **Før 2011:** Før tidspensjon for aldersgruppen 62–67 år
- **Nå:** Livsvarig pensjon du kan starte å ta ut fra 62 – 70 år
 - Kommer i tillegg til alderspensjon
 - Blir ikke redusert om du fortsetter i arbeid

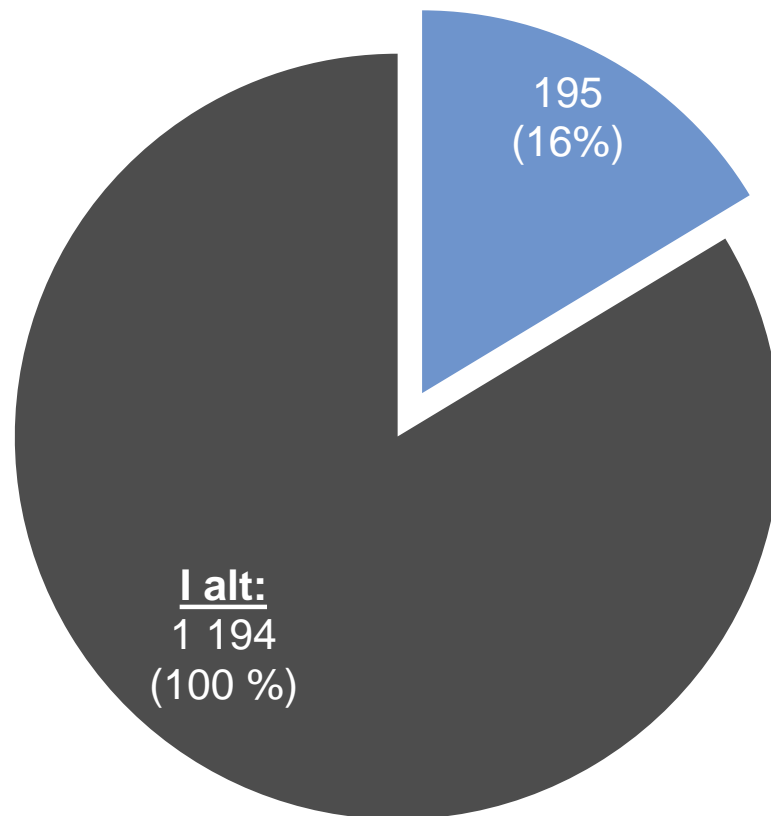
Hvorfor er pensjon et viktig felt?

NAVs stønadsutgifter 2015:
I alt 418 milliarder kroner

- Pensjonsytelser
- Helserelaterte ytelser
- Familieytelser
- Arbeidsmarkedsytelser
- Hjelpemidler m.v.

Utgifter på statsbudsjettet 2015,
milliarder kroner

- Pensjonsytelser

Hva ville man oppnå med pensjonsreformen?

Pensjonssystemet skal:

- Være økonomisk og sosialt bærekraftig
- Ha god fordelings- og likestillingsprofil
- Være enkelt og forståelig

Noen hovedtrekk ved alderspensjonsreglene i Norge

Opptjeningsregler

Fra 13 år

Nye opptjeningsregler (født 1963 og senere):

- Opptjening fra 13 til 75 år
- Alle år i arbeid teller, og alle år teller like mye (18,1% av inntekten inntil en grense på 7,1G –ca. 660 000 NOK)
- Personer født 1954–1962 omfattes delvis
- Gamle regler: 20 beste år, maksimalt 40 opptjeningsår.

Til 75 år

Fleksible uttaksregler

Fleksibel uttaksalder for alderspensjon – fra 62 til 75 år

- Uttak av alderspensjon før 67 år krever tilstrekkelig høy pensjonsopptjening
- Kan ta ut full pensjon eller en gradert pensjon
- Kan fritt kombinere arbeid og alderspensjon uten at pensjonen blir redusert

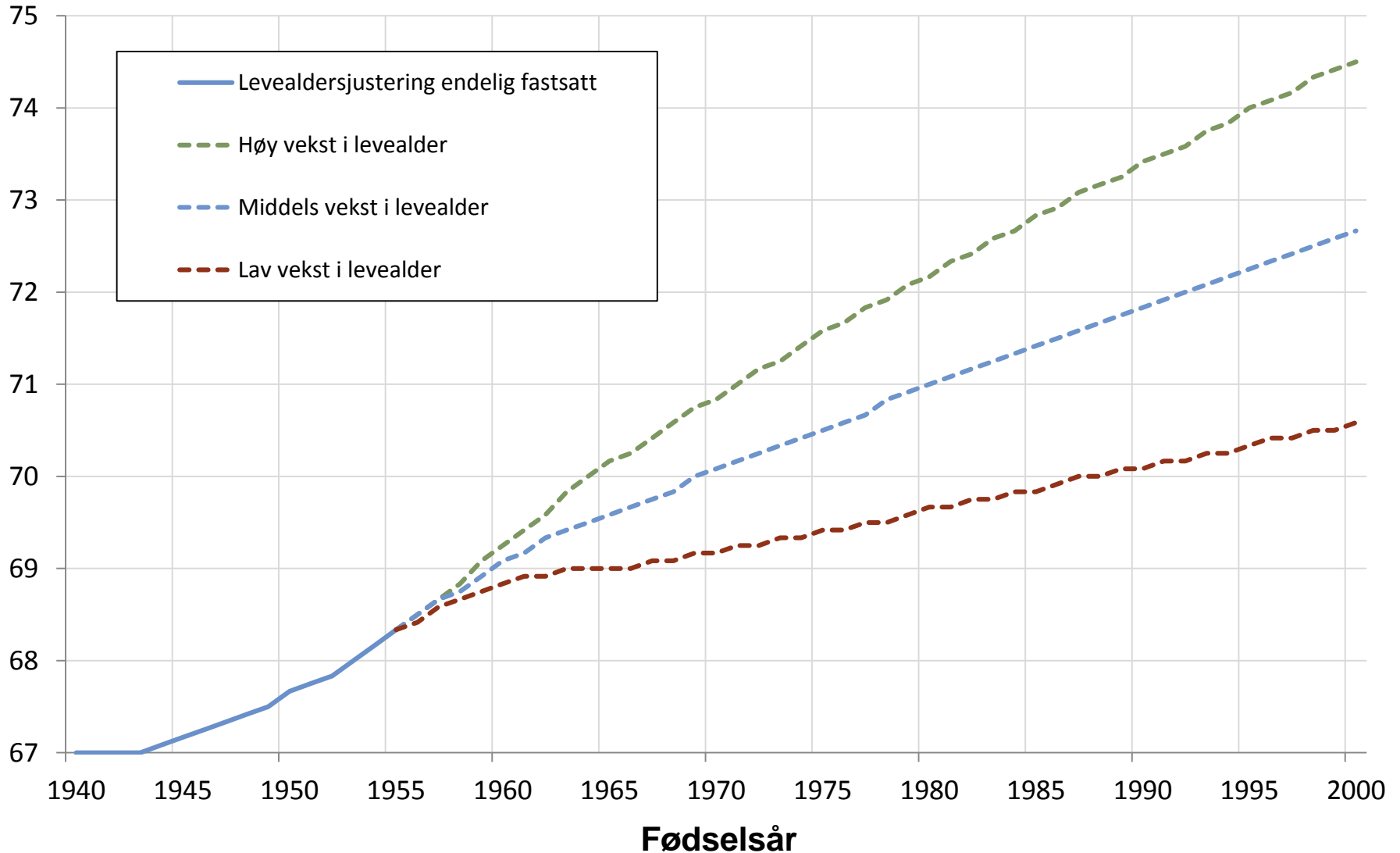
Levealdersjustering

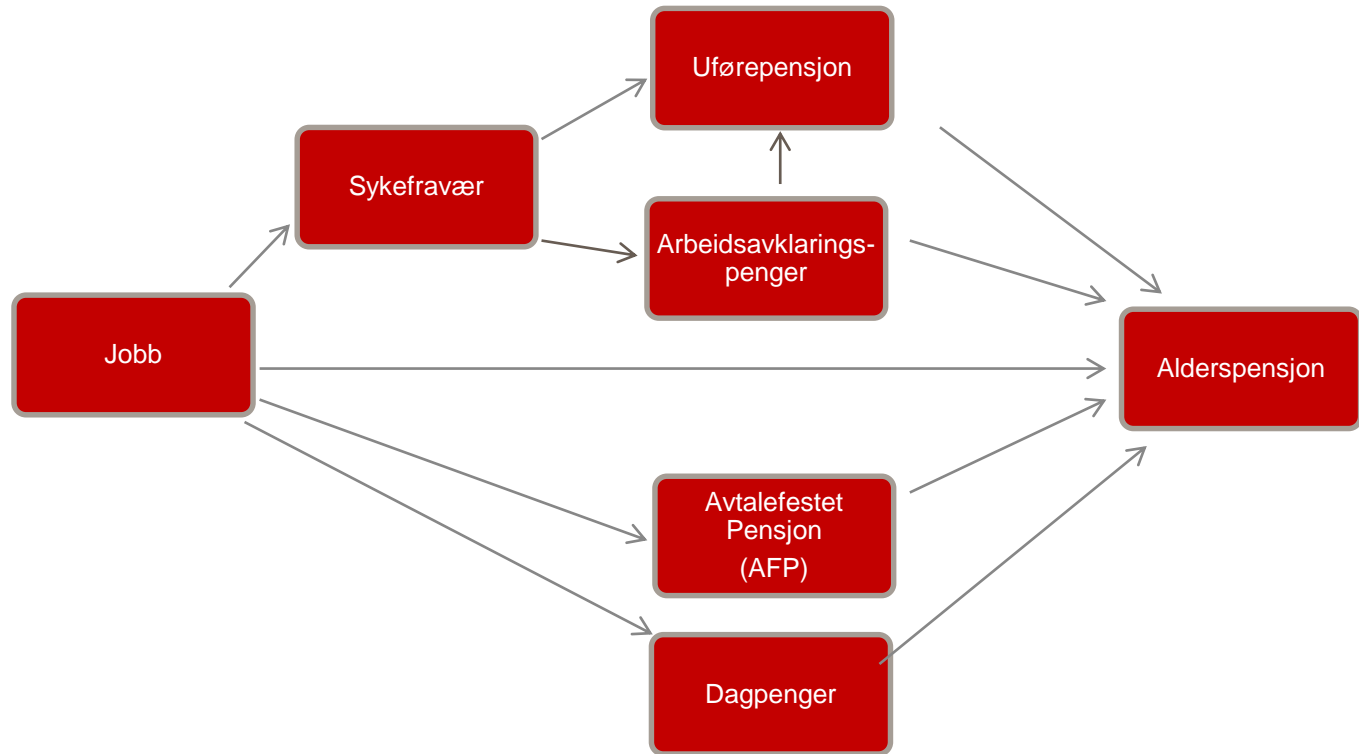
Levealdersjustering

- Pensjonen justeres med forventet gjenstående levealder for ditt årskull på uttakstidspunktet (delingstall)
- Du kan motvirke effekten av levealdersjusteringen ved å arbeide lenger

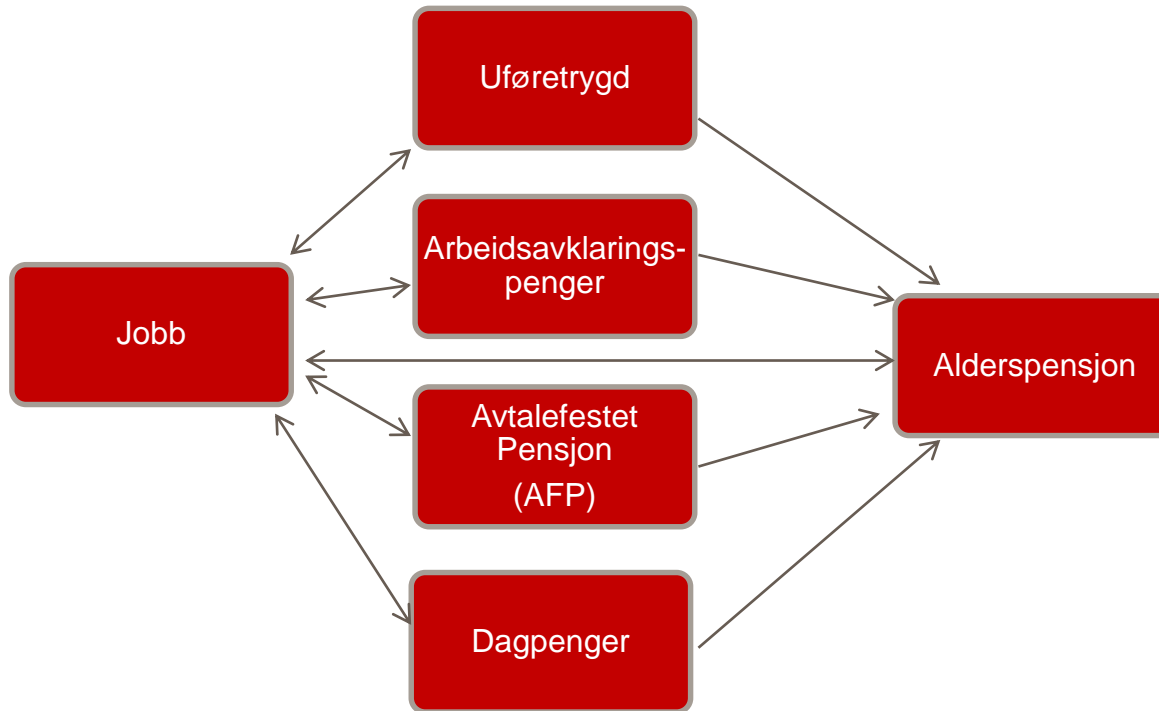
**Så lenge må du fortsette i jobb og utsette uttaket av
alderspensjon for å få samme pensjon som eldre generasjoner
fikk fra 67 år**

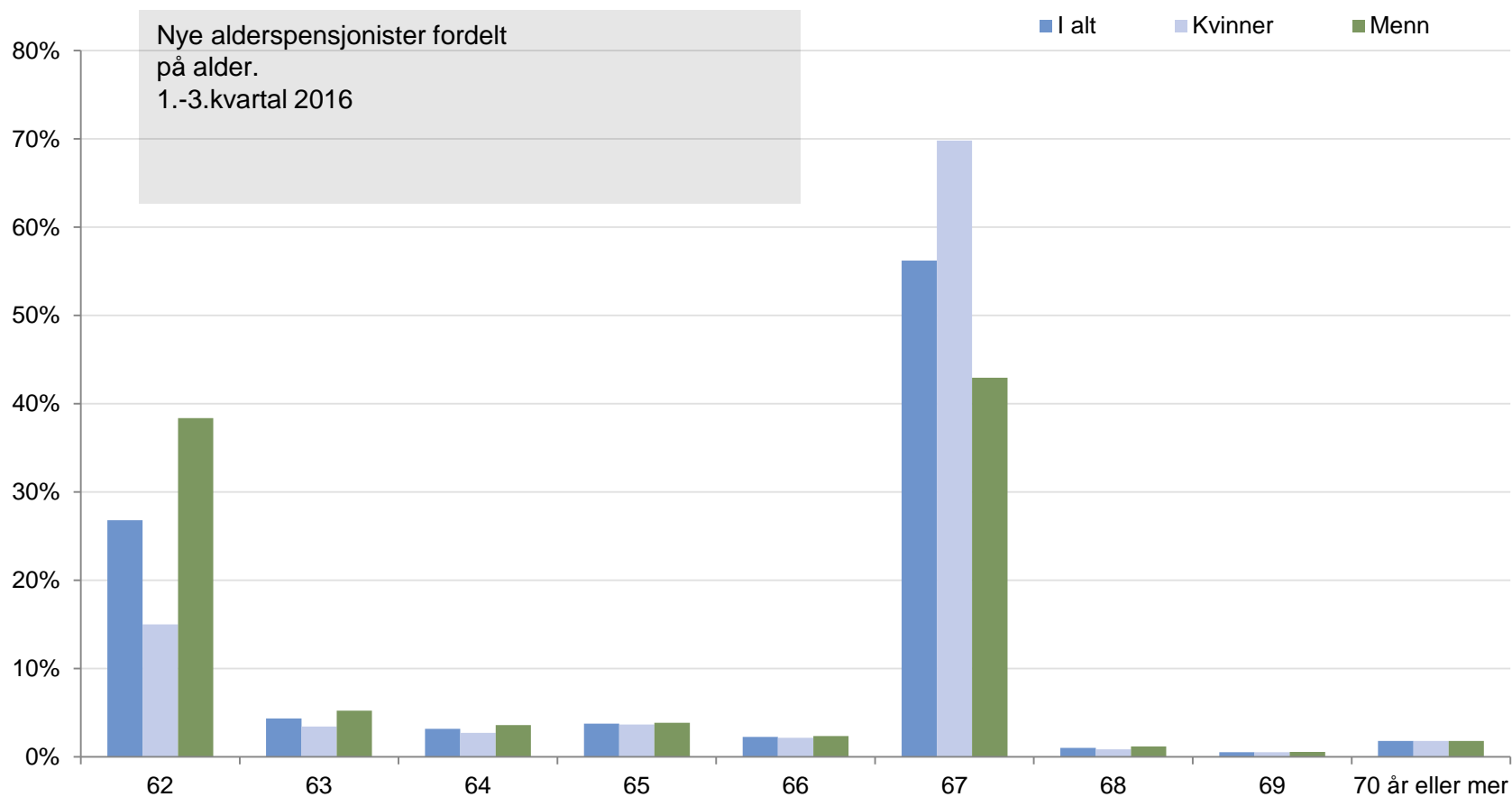
Overgang fra sysselsetting til alderspensjon

Overgang fra sysselsetting til alderspensjon

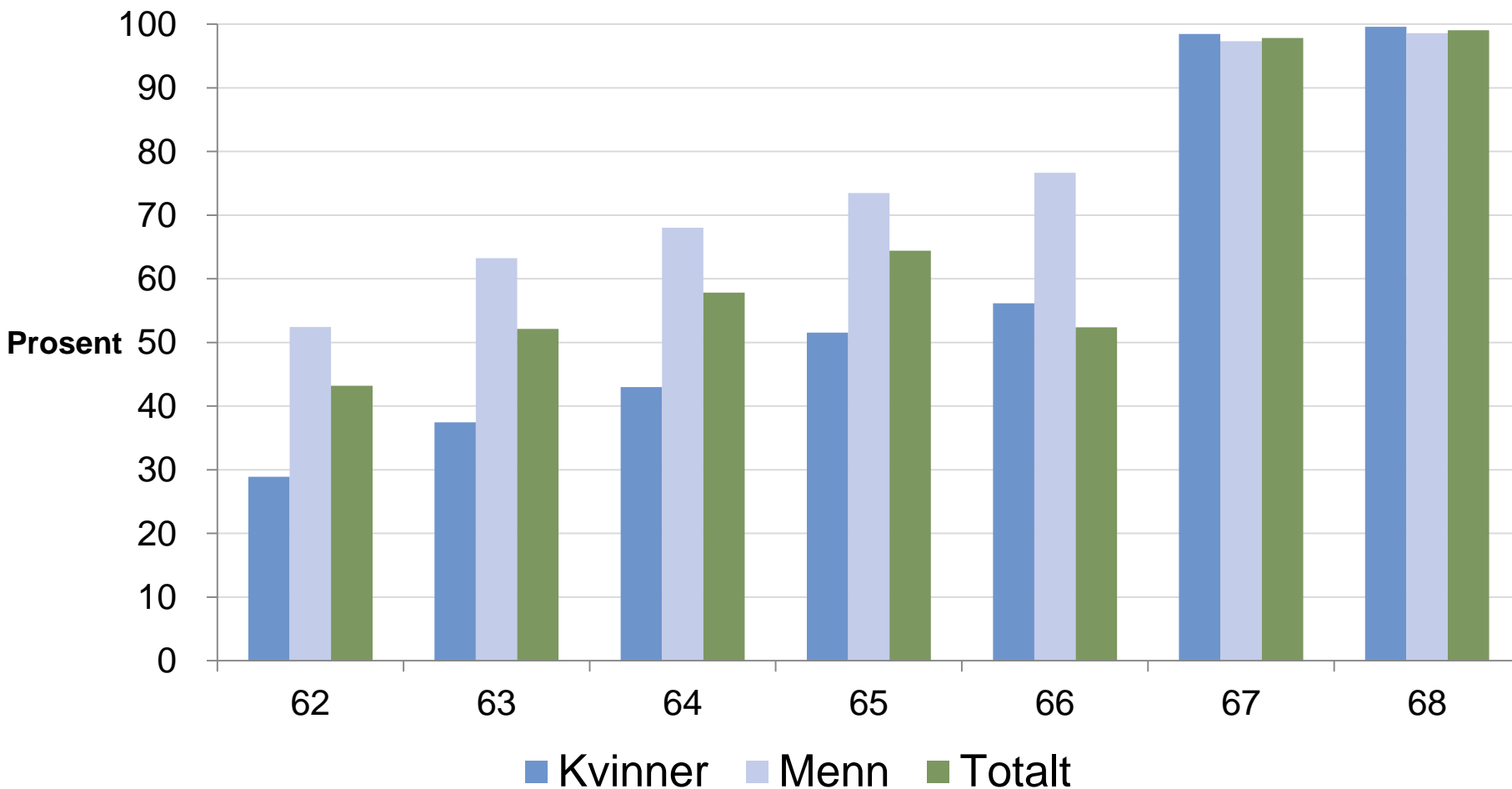

Fire av ti starter uttaket før fylte 67 år

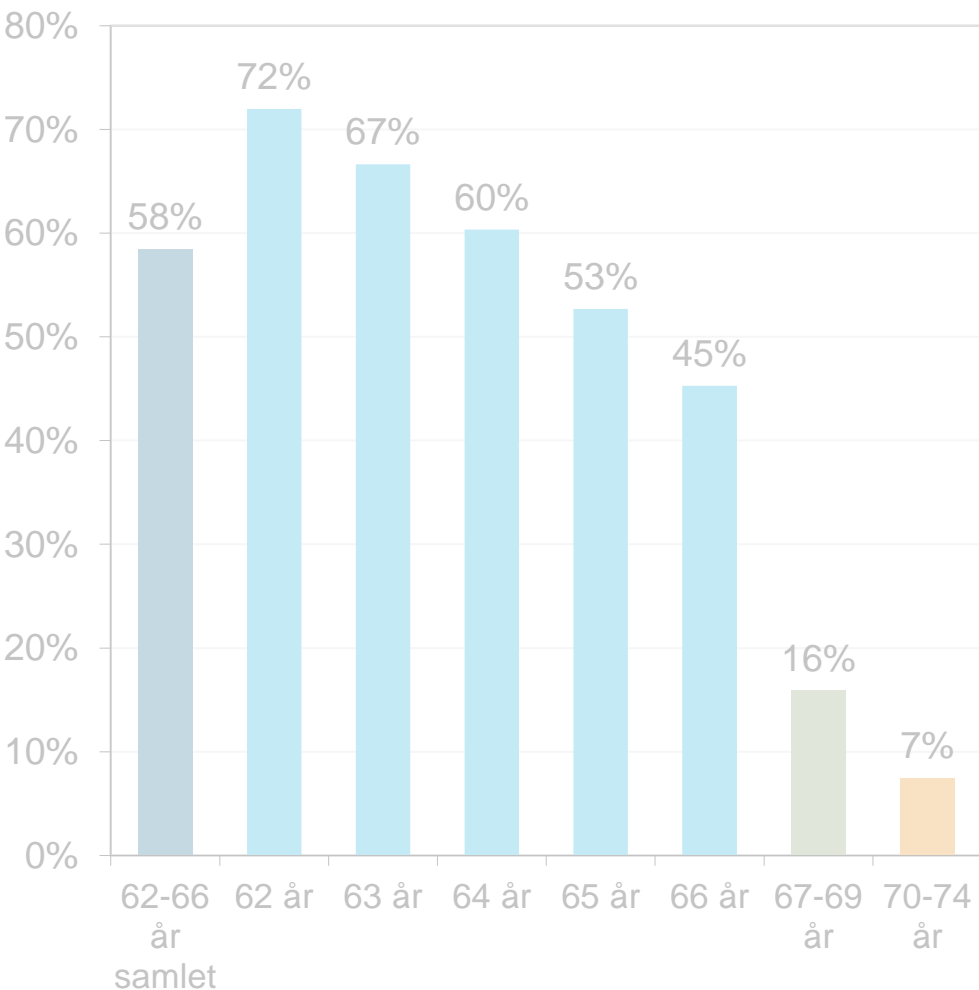
Blant de som har kan ta ut

Andel med alderspensjon av de som kunne ta ut. Desember 2015.

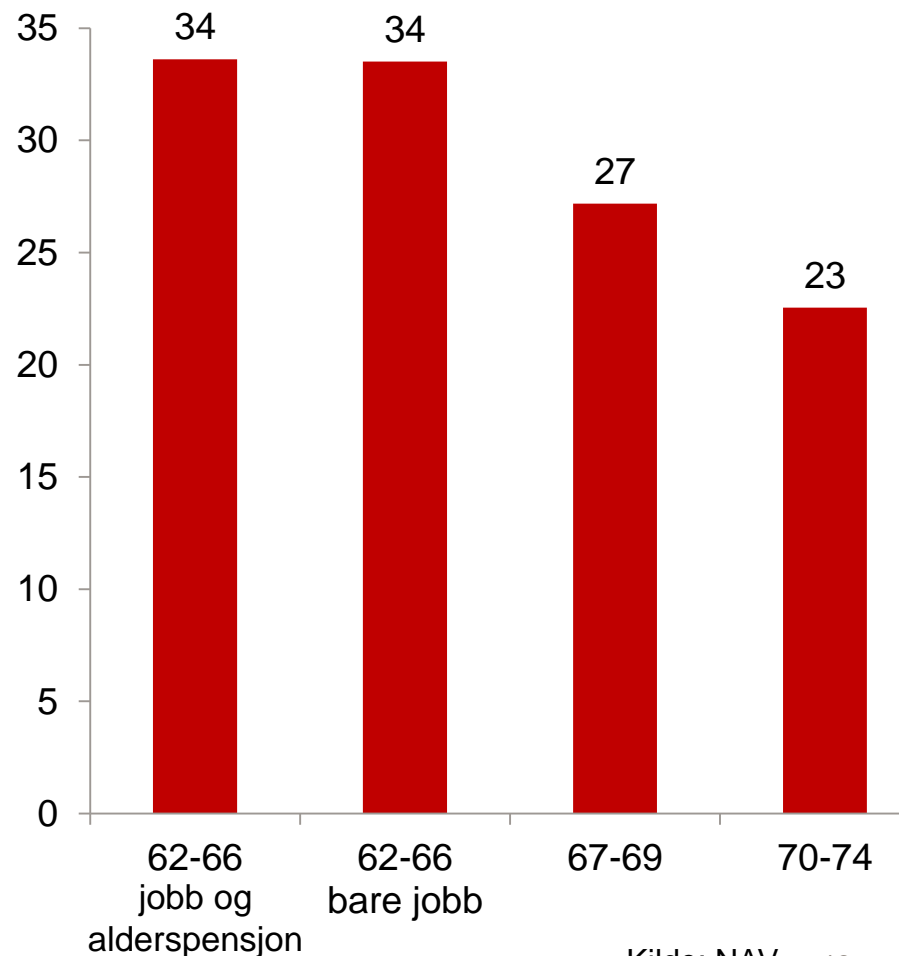

Seks av ti jobber ved siden av alderspensjonen

Andel av alderspensjonistene i registrert arbeid, etter alder. Desember 2015

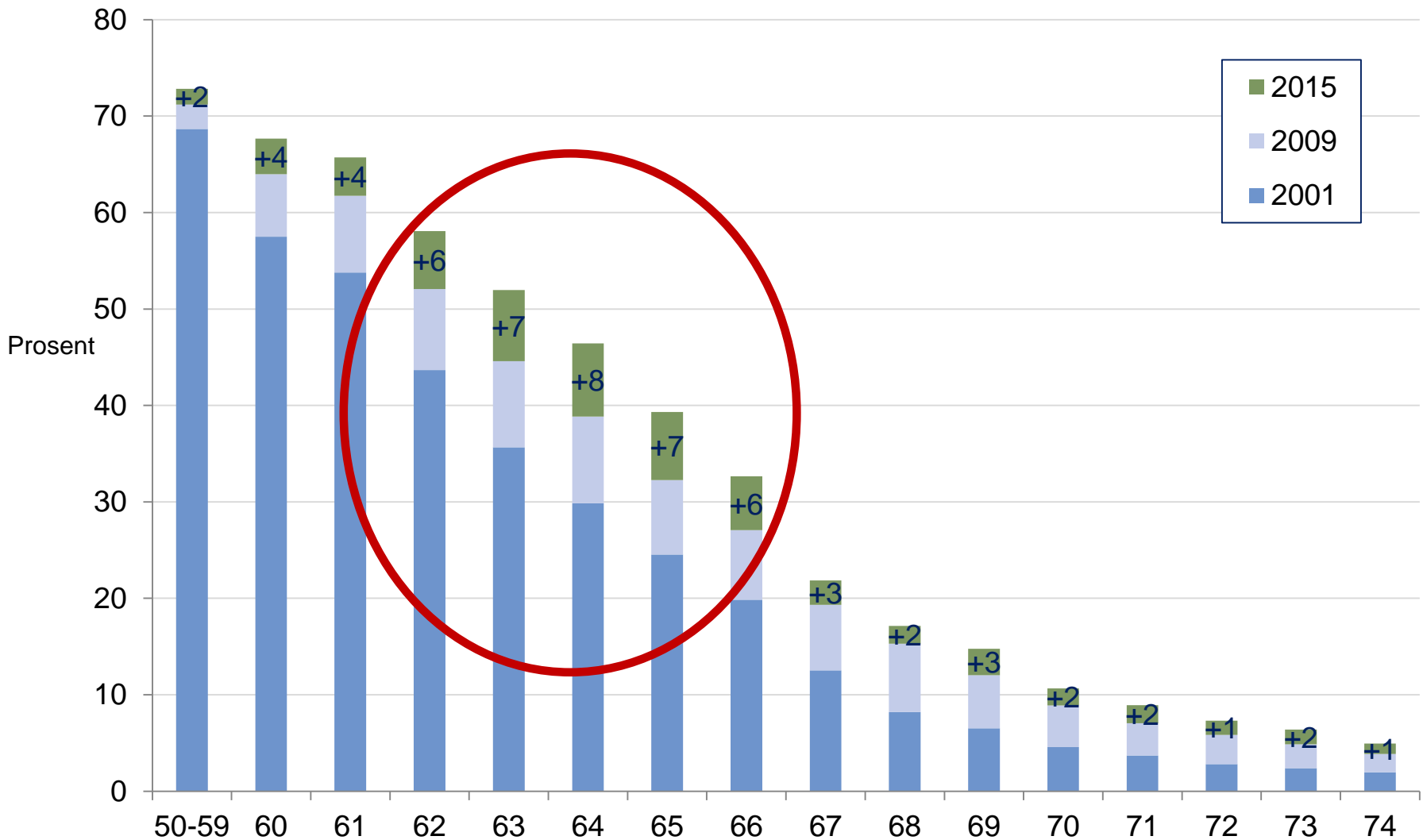

Gjennomsnittlig avtalt ukentlig arbeidstid, etter alder. Desember 2014

Tydelig effekt på sysselsettingen for reformkullene

Andel i registrert arbeid, etter alder. Utgangen av året

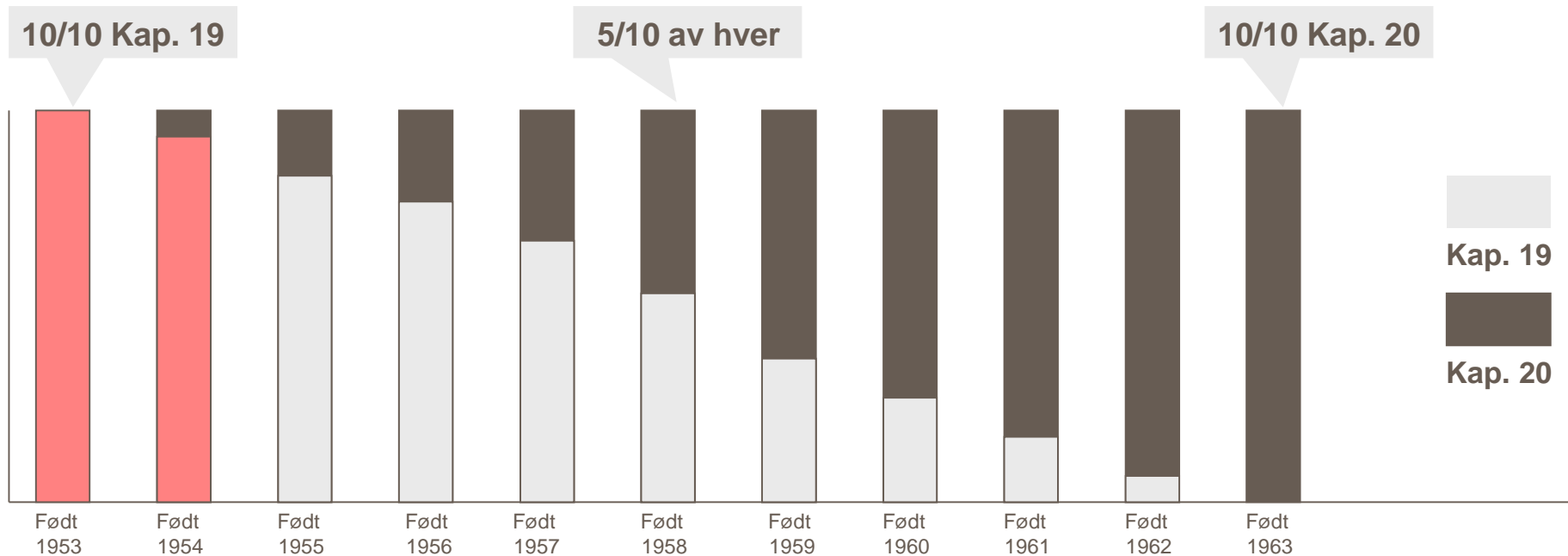

Årsaker til økt seniorsyssetting

- Økt levealder (og trolig bedre helse)
- Økt utdanningsnivå blant seniorer
- Pensjonsreformen
- Generasjonseffekt blant kvinner
- Holdningsendringer

Overgangsregler for årskullene 1954-1962

- Nytt regelverk fases gradvis inn med én tidel (1/10) ekstra for hvert årskull født f.o.m. 1954 t.o.m. 1962, dette gjelder opptjening og beregning.
- Årskull født i 1963 eller senere omfattes utelukkende av nytt regelverk

Økonomiske insentiver til arbeid i pensjonsreformen

1. Arbeidsinntekt fører ikke til reduksjon i utbetaling av alderspensjon og privat AFP
2. Gradvis innføring av levealdersjustering
3. Ny pensjon: Alle år teller (fra 13-75 år). Tidligere 20 beste år. I år er første årskull som mottar inntektspensjon

MEN...

Økonomiske insentiver til arbeid

... Gevinsten ved å jobbe etter fylte 62 år er klart lavere i offentlig sektor.

- AFP-ordningen videreført slik den var før pensjonsreformen**
- Offentlig AFP kan i liten grad kombineres med arbeid**

Funn fra forskningen

- Økt sysselsetting (jobber i privat sektor med rett til avtalefestet pensjon – AFP)
 - Reformen har ført til at berørte arbeidstakere har økt sin sysselsetting ved 63 år med 25 prosent
- Sysselsettingsveksten er sterkest for personer uten høyere utdanning